

**ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-20**

השופט סלים ג'ובראן

יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

القاضي سليم جبران

رئيس لجنة الانتخابات المركزية

ירושלים, ד' בתמוז התשע"ג
12 ביוני 2013

תר"מ 12/20

העותרים:

1. עו"ד ליאל אבן-זוהר
 2. ד"ר אפי משה
 3. אסף דבעול
 4. תנועת אומ"ץ
- אזרחיים למען מינהל תקין וצדק חברתי ומשפטי

נגד

המשיבים:

1. מר דב צור, ראש עיריית ראשון לציון
2. עיריית ראשון לציון

**עתירה דחופה למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק
הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959**

החלטה

הרקע העובדתי

1. עניינה של העתירה שלפניי הוא בפנייתם של עו"ד ליאל אבן-זוהר, ד"ר אפי משה ומר אסף דבעול, המתמודדים בבחירות הקרובות לראשות עיריית ראשון לציון וכן תנועת

עמוד 1 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

אומ"ץ, כי יינתן צו מניעה האוסר על ראש העירייה, המשיב 1, לקיים כנסים בהשתתפותו בשכונות השונות ול"הרצות" בהם את משנתו על חשבון הקופה הציבורית. כן מבקשים העותרים, כי יינתן צו המורה למשיבים לחדול לאלתר מקידומו האישי של ראש העירייה דרך הדף העירוני ולרבות הימנעות מ"שיתוף" כתבות, פוסטרים וסקרים מטעם ראש העיר בדף העירוני ובאופן ספציפי למחוק את "הסקר" שפורסם בחודש מאי, פחות ממחצית השנה לפני הבחירות, מדף הפייסבוק העירוני. עוד מבוקש, כי ככל שהעתירה תתקבל, תועבר ההחלטה ליועץ המשפטי לממשלה על מנת לבחון את ההשלכות הפליליות של המעשים האמורים, ולממונה על חיוב אישי במשרד הפנים על מנת לבחון את חיובו האישי של ראש העיר בהוצאות שנגרמו לקופת עיריית ראשון לציון בעקבות הפרסום האסור אשר נעשה כולו על חשבון הציבור, והכל בדגש על כך שלטענת העותרים מדובר במעשה שנעשה ביודעין ובכוונת מכוון. לבסוף מבקשים העותרים, לחייב את המשיבים בהוצאות עתירה זו.

2. בעתירתם טוענים העותרים, כי ראש העירייה, המשיב 1, פועל בתקופה האחרונה כדי לקדם את בחירתו לראשות העיר באמצעות שימוש במשאבי העירייה ועובדיה. לטענתם, המשיבה, היא עיריית ראשון לציון (להלן: העירייה) מארגנת כנסים לראש העיר, אשר דרך פרסומם ומטרתם מעידה כי הם מתוכננים לשמש כבמה לתעמולת בחירות אסורה בחודשים אלו של "טרומ בחירות". עוד טוענים העותרים, כי נעשה שימוש באתר הפייסבוק העירוני של העירייה לקידום דף הפייסבוק של ראש העיר ומשנתו ולמעשה דף הפייסבוק של העירייה משמש כשופר לראש העיר כחלק מתעמולת בחירות אסורה. כך למשל העירייה פרסמה בדפי הפייסבוק ברשת האינטרנט לטובת ראש העיר את המילים "תנו LIKE לראש העיר".

אשר לכנסים – טוענים העותרים, כי העירייה פרסמה לפני זמן מה את רשימת ה"מפגשים" של ראש העיר עם תושבים בשכונות השונות. מדובר ב- 28 מפגשים, המפורזים על כל שכונות העיר, מאורגנים על ידי עובדי העירייה אשר התחילו ביום 30.5.2013 ויסתיימו ביום 9.10.2013, שבועיים טרם מועד הבחירות.

העותר 2 פנה לראש העיר במכתב בו הביע בפניו את מחאתו על ארגון זה, המפלה לרעה מתמודדים אחרים. ראש העיר השיב לעותר 2 בדפי העיתונות, כי "עמדת משרד הפנים משנת 2009 קובעת כי מפגשים אלו הם במסגרת סמכותו של ראש העירייה אך לא של שאר חברי המועצה".

עמוד 2 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

כך למשל, ביום 27.5.2013 קיבלה העותרת 1 מתושבים בשכונה הזמנה לכנס הראשון, הקבוע ליום 30.5.2013, אשר חולק לכלל תושבי השכונה בתיבות הדואר וכן הודבקה על ידי עובדי העירייה על לוחות המודעות, פחי מחזור ומתקנים ציבוריים אחרים, בהם נכתב כי ראש העיר ייתן "הרצאה" בכנס.

העותרת 1 פנתה במכתב במייל ביום 27.5.2013 לראש העיר וביקשה ממנו להימנע מקיום הכנס לאור היותו של הכנס מיועד, לטענתה, לתעמולת בחירות אסורה. ברם, מכתבי העותרים לא נענו על ידי מי מהמשיבים.

אשר לדף הפייסבוק העירוני – טוענים העותרים, כי ראש העיר עושה שימוש אינטנסיבי בדף הפייסבוק העירוני אשר חברים בו כ- 23,000 תושבי העיר. לטענתם, הדף העירוני, המקודם על חשבון העירייה ומנוהל מטעמה ועל חשבון תקציבי הפרסום והפייסבוק הרשתיים, מפנה את התושבים לדף הפייסבוק האישי של ראש העיר באמצעות פרומים ממומנים וכן באמצעות פרסום בדף עצמו.

העותרת 1 טוענת, כי פנתה אל ראש העיר כבר ביום 17.3.2013 אולם למרות שחלפו מעל חודשיים ממועד קבלת המכתב בלשכת ראש העיר, מכתבה טרם נענה עד היום.

על כך מוסיפים וטוענים העותרים, כי העירייה מגדילה לעשות ומשתפת בדף העירוני "פוסטים" והגיגים של ראש העיר לרבות כתבה מטעם ראש העיר על תוצאות סקר עירוני, אשר בהתאם להוראות חוזי מנכ"ל של משרד הפנים והיועץ המשפטי לממשלה הם אסורים.

3. ביום 30.5.2013 ביקשתי את תגובת המשיבים המהירה עד לשעה 16:00 באותו היום. מתגובת המשיבים עלה, כי הכנסים בהם מדובר אינם כנסי תעמולה, אלא כנסי תושבים הנערכים על ידי העירייה כדבר שבשגרה. לטענת המשיבים, בכנסים נמסרת אינפורמציה אודות פעילות העירייה ומתקיים דיאלוג של שאלות ותשובות בין העירייה לבין התושבים המשתתפים בכנס. עוד נטען בתגובה, כי ראש העיר פנה ליועץ המשפטי לעירייה בשאלה אם הוא רשאי להשתתף בכנסי התושבים ונענה כי עליו לנהוג בהתאם לאמות המידה שנקבעו בתשובת משרד הפנים משנת 2007 תוך הקפדה על שמירת נושאי הכנס לתחום עניינה המקצועיים של העירייה בלבד ותוך הימנעות מתעמולת בחירות

עמוד 3 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

אסורה.

4. ביום 30.5.2013 החלטתי כי יש לאסור על ראש העיר לנאום ולהרצות בכנס שצפוי היה להיערך באותו היום בשכונת נווה ים. בנוסף, ביקשתי את תגובתם המלאה של המשיבים לבקשה, על שני ראשיה.

5. ביום 2.6.2013 בשעות הצהריים קיבלתי "הודעה מטעם המבקשים לוועדת הבחירות", בה ציינו הם, כי ראש העיר הפר את צו המניעה שניתן נגדו ימים בודדים קודם לכן ואין הוא כיבד את הצו, שכן הוא ניצל את הפלטפורמה שהעמידה לרשותו העירייה ולמעשה מימש את כוונתו המקורית להופיע ב"חוג בית מורחב" אל מול תושבי השכונה כחלק ממסע הבחירות שלו.

6. ביום 3.6.2013 קיבלתי את תגובת המשיבים לבקשה. אשר לכנסי התושבים – טוענים המשיבים, כי בין כנסי התושבים לבין טענות העותרים בדבר הפרת איסור שימוש בכנסי העירייה לצרכי תעמולת בחירות אסורה – אין ולא כלום. שכן, כנסי התושבים הם בבחינת מפגשים בין נציגי העירייה לבין התושבים במתכונת של "שאלות ותשובות" בנוגע לנושאים שהועלו לסדר היום של הכנס על ידי ועדי השכונות. מדובר על חלק מאבני הדרך של פעילות העירייה וחלק אינטגרלי מתהליך העבודה הדרוש במסגרת קידום מעורבות העירייה בחיי הקבילות בעיר לצורך מתן השירותים המוניציפאליים באופן המיטבי. לטענת המשיבים, מתכונת עריכתם של כנסים אלה מבוססת, מאז ומתמיד, על פורמט של "שאלות ותשובות"; דיאלוג בין נציגי העירייה לבין התושבים, אשר במסגרתן ניתן מענה לפניות התושבים בעניינים העירוניים הרלוואנטיים ובפרט לשירותים המוניציפאליים המסופקים להם - הא ותו לא.

לטענת המשיבים, כנסים אלה אינם כוללים דברי ברכה (למעט משפט פתיחה קצר ביותר בדבר האפשרות להציג שאלות לנציגי העירייה) ו/או הרצאות ו/או נאומים כאלה ואחרים – לא מצידו של ראש העיר ולא בכלל. עסקינן, אך ורק בדיאלוג בפורמט של "שאלות ותשובות". לטענתם, כך יה מאז ומתמיד וכך הוא הדבר גם בימים אלה. עוד מוסיפים וטוענים המשיבים, כי מדובר בכנסים הנערכים מזה שנים ונקבעים מעת לעת באזורי העיר השונים כעניין שבשגרה.

עוד טוענים המשיבים בתגובתם, כי ככל שהעותרים מתיימרים להיבנות מהפרסום

עמוד 4 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950

العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

בדבר כנס התושבים אשר במסגרתו נכתב: "הכנס יחל בהרצאה של ראש העירייה" – יהא זה מן הראוי, לטענת המשיבים, לעמוד בנקודה זו על כך שדבר הפרסום אינו משקף את מהלך הכנס. עוד מוסיפים וטוענים המשיבים בהקשר זה, כי בתחילה אכן הייתה כוונה מקורית לקיים הרצאה אודות פרויקטים עירוניים אשר עתידים להתבצע, אלא שבסופו של יום, עת הובאה מצגת ההרצאה לאישורו של ראש העיר – הנחה ראש העיר להוריד את ההרצאה מסדר היום, בהינתן העובדה, כי הכנס מתקיים במהלך תקופת הבחירות ועל מנת למנוע ולו בדל של טענה בדבר תעמולה אסורה בהקשר זה. לכך מוסיפים המשיבים וטוענים, כי דבר הפרסום בעניין ההרצאה – מקורו בשגגה ולא היה בו כדי לשקף את מהלך הכנס בפועל, שנערך כאמור במתכונת של "שאלות ותשובות".

המשיבים טוענים עוד, כי מתכונת עריכת הכנסים (דיאלוג של "שאלות ותשובות" בהשתתפות ראש העיר וקיומו בכנסים עירוניים), תואמת את הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לאיסור השימוש במשאבי העירייה לצרכי תעמולה. לכך יש להוסיף לטענתם, כי ביום 1.5.2013 ניתן אישור היועץ המשפטי לעירייה לקיומם של הכנסים אליהם מתייחסת הבקשה, כמתחייב במהלך תקופת הבחירות. לטענתם, ביום 29.5.2013 ניתן אשרור לאישורו של היועץ המשפטי לעירייה, שלשונו: "מאשרים בזאת, בכפוף לכך שכל הכנסים הללו הם אלה שאושרו במסגרת ההתייחסות של עו"ד רועי בר אשר נמסרה בשעתו (כלומר, כנסים שמיועדים לספק אינפורמציה לתושבים על השירותים המוניציפאליים)".

בעניין זה טוענים עוד המשיבים, כי העתירה דנן לוקה בשיהוי ניכר ודי בשיהוי זה (על הנזקים שייגרמו בעקבותיו, לו יינתן הסעד המבוקש בנוגע לכנסי התושבים), כדי להורות על דחיית העתירה.

אשר לדף הפייסבוק העירוני – טוענים המשיבים, כי הפרסומים הנ"ל אשר אליהם מתייחסת הבקשה דנן הוסרו זה מכבר מדף הפייסבוק העירוני ואין הם מופיעים עוד במועד כתיבת שורות אלה ודי בכך כדי להורות על דחיית הבקשה דנן גם בנוגע לנושא דף הפייסבוק העירוני. לטענת המשיבים, כבר עם תחילתה של תקופת הבחירות, באפריל 2013, ניתנה לחברה שמנהלת את דף הפייסבוק העירוני הנחיית העירייה להפסיק לפרסם בדף הפייסבוק העירוני תמונות של ראש העיר. המשיבים טוענים, כי יהא זה אבסורד לצפות כי פעילותו של ראש העיר תוסתר מאחורי פרגוד מקום בו פעילות העירייה ופעילות ראש העיר שזורות זו בזו. אין תמה מדוע סקירה מדוקדקת של דף הפייסבוק

העירוני תידלה פרסומים ספורים בלבד, אשר בהם מופיעים תמונה ו/או אזכור של ראש העיר (אשר רובם ככולם פורסמו טרם תקופת הבחירות דנן).

עוד טוענים המשיבים, כי העירייה ערכה סקירה מדוקדקת של מכלול הפרסומים בדף הפייסבוק העירוני אשר בוצעו למן הקמתו והוסרו מדף הפייסבוק כל הפרסומים אשר בוצעו לאחר 22.4.2013, אשר מהווים קישור מדברי ראש העיר ו/או כוללים תמונה של ראש העיר ו/או מאזכרים את ראש העיר באופן אשר עלול להתפרש בבחינת קרדיטציה כזו או אחרת ביחד לראש העיר. בנסיבות התנהלותה של העירייה עם מתן ההנחיות החדשות בנוגע לפרסומים בקשת החברתית, בהינתן העדר המסוימות של הבקשה דנן ובפרט לאור העובדה כי הפרסומים אליהם מפנה העתירה, כמו גם פרסומים ספורים נוספים אשר אותרו על ידי העירייה ואשר נמצאו כעלולים לבסס טענה לתעמולה, הוסרו מדף הפייסבוק העירוני ואינם עוד במועד כתיבת שורות אלה, יוצא אפוא, כי לטעמם עסקינן בבקשה נדחית.

ביום 9.6.2013 הגישו העותרים "בקשה למתן החלטה", בה ציינו, כי ביום 30.5.2013 למרות צו המניעה שניתן, השתתף המשיב 1 בכנס והרצה בפני המשתתפים בשכונת נווה ים בראשון לציון. עוד מוסיפים וטוענים הם, כי ביום 3.6.2013 התקיים המפגש השני בסדרה שיזם המשיב 1 בהתאם ללוח המפגשים, שכן נגד כנס זה לא ניתן צו מניעה. לטעמם, מדובר בתעמולת בחירות אסורה.

ביום 11.6.2013 הגישו המשיבים את תגובתם לבקשה למתן החלטה, בה ציינו, כי לאור צו המניעה שניתן בנוגע לכנס מיום 30.5.2013, הכנס לא נערך במתקני העירייה, אלא מיקומו הועתק לאתר פרטי (מבנה אחוזת ראשונים בשכונת נווה ים). כן נטען בתגובה, כי הכנס התקיים בנוסח של שאלות ותשובות בלבד, ללא מתן הרצאות או נאומים על ידי המשיב 1. כן צוין, כי עקב העתקתו לאתר פרטי, הורה המשיב 1 לראשי המנהלים בעירייה שלא להשתתף בכנס כדי לא ליתן לכנס חזות של אירוע עירוני והוא התקיים בנוכחותו של המשיב 1 ובנוכחות עוזרו האישי בלבד. ברם, לכנס מיום 3.6.2013 לא ניתן צו מניעה ולכן טוענים המשיבים, כי הוא נערך באתר עירוני במתכונת של שאלות ותשובות בלבד, ללא נאומים או הרצאות מצד המשיב 1. עוד נטען, כי גם ביחס לכנס המיועד ליום 12.6.2013 הרי שהוא מתוכנן להיערך באותה מתכונת בדיוק כפי הכנס שנערך ביום 3.6.2013, היינו באתר עירוני.

עוד נטען בתגובת המשיבים, כי החל מהמועד בו ניתנה החלטתי ביום 30.5.2013 ביחס לכנס שנועד לאותו ערב, אין המשיבים מפיצים הזמנות ומודעות כלל וניתנה לאגף השירות לתושב הנחיה חד-משמעית לעצור את הליך הפצת ההזמנות והמודעות עד לקבלת החלטה אחרת.

הכרעה

המסגרת הנורמטיבית

כנסים בשכונות העיר

7. נקודת המוצא לדיון בעתירה היא סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק הבחירות) הקובע, כי:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה... או תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהונו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או מטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה...".

איסור זה חל אף מחוץ לתקופת 90 הימים שלפני יום הבחירות (בשונה מאיסורים אחרים בחוק) והפרתו היא עבירה פלילית (לפי סעיפים 17 ו-17א לחוק דרכי תעמולה). התכלית העיקרית העומדת ביסוד סעיף 2א היא השמירה על עקרון השוויון בין המתמודדים בבחירות ומניעת הפליה, וכן מניעת שימוש בנכסי ציבור לקידום עניינו האישי של מתמודד, שלא לשמו נועדו הנכסים שבידי הרשות מלכתחילה (תר"מ 2/19 פיינשטיין נ' מלול (8.11.2009); תר"מ 21/19 גרוס נ' בן חמו (9.1.2013)). מתכלית זו נגזרת בהכרח תכלית נוספת, חשובה לא פחות – שמירה על אמון הציבור בשירות הציבורי ושמירה על תדמיתו הניטרלית (ראו תב"כ 23/19 אריאלי נ' רשימת הליכוד – ישראל ביתנו בהנהגת בנימין נתניהו לראשות הממשלה (15.1.2013)).

8. עניינו הרואות, כי סעיף 2א לחוק הבחירות קובע את האיסור לעשות שימוש בכספי

גוף מבוקר בקשר עם תעמולת בחירות. המונח תעמולה אינו מוגדר בחוק והוא מתפרש לפי מכלול הנסיבות, לרבות עיתויה ותכנה של הפעילות.

9. האיסור הקבוע בסעיף 2 לחוק הבחירות פורש במסגרת הנחיית היועץ המשפטי לממשלה, ומעצם מהותו הוא תלוי נסיבות. כך למשל, בין היתר, עיתוי הפרסום וקרבתו למועד הבחירות (תב"כ 4/84 חש"א נ' טיעת הליכוד, פ"ד לח(3) 45, 47) וחיוניותו של המידע לציבור (תב"כ 1/93 טיעת "צומת" נ' ממשלת ישראל, פ"ד מז(3) 353, 358) הם שיקולים מרכזיים מקום שנבחנת טענה בדבר האיסור (תר"מ 22/19 ליבר נ' דרעי – ראש המועצה המקומית כפר יונה (30.1.2013)). משכך, כל מקרה צריך להיבחן לגופו. יפים לעניין זה דברים שנקבעו בתר"מ 21/19 גרוס נ' בן חמו (9.1.2013) מפי השופט א' רובינשטיין:

"הגבול בין הציות לחוק התעמולה לבין הפרתו באמצעות תעמולה אסורה הוא דק ולא קל להבחנה; זכות הציבור לדעת אינה יכולה לשמש כסות לתעמולת בחירות אסורה; גם פרסום המתיימר לכאורה להציג סיכום או תיאור של פעולות העיריה עלול לסתור את העקרונות שנזכרו מעלה, בחינת 'הבה נתחכמה' (שמות א', י'), אם יש בו מבחינת העיתוי והתוכן משום תעמולה (ראו סעיף 3(א) להנחיית היועץ). עם זאת, ברי כי אין לשתק את עבודת העיריה והמשיבים, ולמנוע העברת מידע חיוני לתושבים רק מעצם היותו מציג את עבודת העיריה באור חיובי, והכל במידה נכונה. האוכל שתי סוכריות שוקולד מקופסת בונבוניירה – נהנה; האוכל את כל הקופסה כולה עלול להגיע לקבס ולקלקול קיבה חלילה. פרסום עצמי של נבחר ציבור, שהוא קל כיום לאין שיעור מבעבר בשל האינטרנט ואמצעי התקשורת הנוספים, בא – דומה בקטגוריה של 'רובו קשה... ומיעוטו יפה' (מסכת דרך ארץ ה', ד'); זו המידתיות".

10. כנסים, טקסים ואירועים שונים, הנערכים על ידי ראשי ערים, צריכים לעמוד באיסור הקבוע בסעיף 2 לחוק הבחירות. הוראת הסעיף חלה בכל עת, גם מחוץ לתקופת הבחירות, אך בתקופה זו יש לשים לב ביתר שאת לכך שאירועים אלה לא יגלשו לכדי תעמולת בחירות.

11. בבג"צ 869/92 זילי נ' יו"ר ועדת החברות המרכזית לכנסת ה-13 ופ"א, פ"ד מו(2) 692 נדונה משמעותו של המונח "תעמולת בחירות" בהקשר לשידורים

בטלביזיה, אולם אמירותיו של בית המשפט כוחן יפה גם לעריכת כנסים ואירועים אחרים. בפסק הדין נקבע, כי יש חשיבות לגורם הזמן ולשאלה מי יזם את השידור. כן נקבע, כי עצם העובדה שמועמד לכנסת ממלא תפקיד באירוע מסוים, אין בה כשלעצמה להפוך אותו לתעמולת בחירות. הנשיא (בדימוס) אהרן ברק, לאחר שהוא מפרט את השיקולים של חופש הביטוי ועקרון השוויון ביניהם יש לאזן, מתייחס לאפשרות קיומה של תעמולת בחירות עקיפה. המבחן לקיומה של תעמולה עקיפה, לפי פסק הדין, הוא מבחן האדם הסביר: האם לפי מבחני סבירות ושכל ישא יש לראות את המשדר כתעמולה. שם, פסק הדין מאשר את קביעתו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית דאז, השופט חלימה וקובע, כי שידור תעמולה הוא שידור שעיקר פועלו בשכנוע ובהשפעה על הכרעת הבוחר או העשוי להתפרש על ידי הצופה ככזה, וכן כל שידור שעיקר עניינו יצירת אהדה או הסתייגות כלפי גופים או אנשים המתמודדים בבחירות.

קשה אומנם לקבוע מראש קווי תיחום ברורים מראש אימתי כנס או אירוע כזה או אחר ייחשב לאירוע המהווה תעמולה אסורה שלא ניתן לממנה כדין מכספי העירייה ואימתי ייחשב האירוע לאירוע ממלכתי, שמיומנו על ידי העירייה הוא לגיטימי. עם זאת, בחוזר מנכ"ל מיוחד בו ניתנו הנחיות היועץ המשפטי לממשלה לקראת הבחירות לרשויות המקומיות (מספר 2/2013) הוגדרו אמות מידה על מנת שיהוו מבחני עזר בהם ייבחן כל אירוע. נראה, כי הצטברותם של המבחנים שנקבעו עשויה ליתן תמונה לגבי כל אירוע ואירוע, האם ובאיזו מידה הוא מהווה תעמולה אסורה לפי חוק הבחירות.

עוד נקבע, כי עריכת אירוע רב משתתפים על ידי רשות מקומית במהלך תקופה של שישה חודשים שקודמים למועד הבחירות תובא לאישור מראש של היועץ המשפטי לרשות המקומית. במסגרת זאת, ומבלי לגרוע משאר השיקולים שפורטו בהנחיה, יש לבחון את עיתוי האירוע, הנחיצות בעריכתו במועד המבוקש והמרחק בין מועד האירוע למועד הבחירות. אף אם נמצא כי יש מקום לעריכת האירוע, אין בכך לגרוע מהאיסורים שנקבעו בחוק הבחירות בכל הנוגע לתעמולה על ידי נבחר ציבור.

12. בענייננו-שלנו, ראש העיר צירף את האישור שניתן על ידי היועץ המשפטי של העירייה, בו נכתב כך:

”מאשרים בזאת, בכפוף לכך שכל הכנסים הללו הם אלה

עמוד 9 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

שאושרו במסגרת ההתייחסות של עו"ד רועי בר אשר נמסרה
בשעתו (כלומר, כנסים שמיועדים לספק אינפורמציה
לתושבים על השירותים המוניציפאליים).

עיריית ראשון לציון פרסמה את רשימת הכנסים של ראש העיר עם תושבים
בשכונות השונות. מדובר ב- 28 כנסים בכל שכונות העיר, אשר מתחילים ביום
30.5.2013 ומסתיימים ביום 9.10.2013. ההזמנות לכנסים נשלחות לתושבי השכונות
בתיבות הדואר.

נראה, כי עריכת כנס לתושבים במסגרת של "שאלות-ותשובות", באופן קבוע
במסגרת של פעם בשבוע, בתקופה סמוכה לבחירות, כאשר ראש העיר מופיע בכנסים
אלה ומשיב לשאלות התושבים, מהווה בנסיבות המקרה תעמולת בחירות אסורה. כבר
נקבע, כי כנסים הנערכים מטעם העירייה ואשר יש להם הצדקה עניינית בתקופה זו יש
לקיים את הנחיות המפקח הארצי על הבחירות אשר לפיהם הטוב ביותר הוא שהעומדים
לבחירה יימנעו מלשאת דברים באותם כנסים (ראו המשנה לנשיאה א' ריב"ל'ן, בתר"מ
33/18 אה"נ [אוח"ן] (9.9.2008)). יפים דברים אלה גם למקרה שלפניי, בו ראש העיר
משיב לשאלות התושבים, בכנסים הנערכים מדי שבוע, עד למועד הבחירות. שכן, אין
לדעת אילו שאלות ישאלו התושבים את ראש העיר בכנסים אלה. כך למשל, יכולים
התושבים להעלות שאלות הקשורות למתמודדים האחרים, להישגי העירייה כפי שנעשו
עד כה, לרעיונותיו של ראש העיר בנוגע לקידום פני העיר וכיוצא בזה ושאלות אלה
באות בגדר תעמולה אסורה.

בנסיבות אלה, לאור הנחיות היועץ המשפטי לממשלה ומבחני העזר הקבועים
בהם, ולאור החלטת המשנה לנשיאה (בדימוס) א' ריב"ל'ן בתר"מ 33/18, הגעתי לכלל
מסקנה, כי עיתויים של כנסים אלה, אשר התחילו בחודש מאי וייערכו מדי שבוע עד
למועד הבחירות, כמו גם תוכנם במסגרת של שאלות ותשובות, באים בגדר תעמולת
בחירות אסורה ולא אוכל להתיר את קיומם.

דף הפייסבוק העירוני

13. העותרים טוענים, כי ראש העיר עושה שימוש אינטנסיבי בדף הפייסבוק העירוני
אשר חברים בו כ- 23,000 תושבי העיר.

14. מעיון בהעתק צילום דף הפייסבוק העירוני עולה, כי קיימת בו הפנייה לדף של ראש העיר, המפנה לעמוד ובו תמונתו של ראש העיר בצירוף המילים:

”תושבים יקרים, הדלת של דב צור תמיד פתוחה עבורכם – גם בפייסבוק! לחצו על כפתור ה-LIKE ובואו לדבר עם דב צור.”

דף הפייסבוק העירוני, המנוהל על ידי העירייה וממומן מכספיה התקציביים מפנה את תושבי העיר לדף הפייסבוק האישי של ראש העיר באמצעות פרסום בדף העירוני עצמו.

העותרים טוענים, כי העירייה אף מגדילה לעשות ומפרסמת בדף הפייסבוק העירוני “פוסטים” והגיגים של ראש העיר לרבות כתבה מטעמו על תוצאות סקר עירוני. לטעמם, ראש העיר משיג יתרון בלתי הולם לעומת מתמודדים אחרים בבחירות, הן מבחינת השימוש בדף העירוני כאתר תעמולה והן מבחינת מימון הדף והפעילות בו.

15. כידוע, הוראות חוזר מנכ”ל משרד הפנים והיועץ המשפטי לממשלה אוסרים על עריכת פרסום וסקרים, המהווים עבירה פלילית כאשר נעשים הם על חשבון הקופה הציבורית של העירייה.

16. כפי שצוין, בדף הפייסבוק העירוני מצויה תמונתו של ראש העיר בצירוף הפנייה לדף הפייסבוק האישי שלו, באופן המעורר את הרושם כי מדובר באתר של ראש העיר ולא של העירייה. לכך לא אוכל להסכים.

טוף דבר

17. אשר על כן ומכל האמור לעיל:

- א. ניתן בזאת צו המורה למשיב 1 להימנע מקיום הכנסים האמורים במתכונת של “שאלות ותשובות” לרבות בכל מתכונת העשויה להתפרש כתעמולת בחירות באתרים עירוניים או תוך שימוש כלשהו במשאבים ציבוריים, מכאן ועד למועד הבחירות;
- ב. ניתן בזאת צו המורה למשיבים להימנע מפרסומים בהן נכללת תמונתו של ראש

עמוד 11 מתוך 12

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

העיר או מובאים מדבריו במסגרת פרסומיה של העירייה, לרבות באתר הרשת החברתית שלה.

ג. מעבר לכך יש לציין, כי הנחיות משרד הפנים קובעות ככלל, שאין לפרסם במהלך ששת החודשים הקודמים למועד הבחירות המקומיות פרסום בשמו או בתארו של נבחר ציבור מטעם הרשות המקומית; הוראה זו חלה על פרסום בכל דרך שהיא.

ניתנה היום, ד' בתמוז התשע"ג (12.6.2013).

סלים ג'ובראן
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-20